

ELŐSZÓ

Fontos, hogy legyen valódi elszámoltatás a politikában. Az államot foglyul ejtő háttéremberek, strómanok, a közhatalmat a személyes haszonért gyakorló képviselők a rendszerváltás óta meghatározták mindennapjainkat. Amíg ők szabadon, ráadásul közpénzből élnek és tetteikért nem kell felelniük, senki sem fog bízni a politikában és az adóját sem szívesen bízta az államra. Ezen pedig változtatni kell.

FŐBB CÉLKITŰZÉSEK

Átláthatóság, állami szerződések visszakereshetősége, a politika által szervezett, magas szinten fennálló „politikai bűnözés” felszámolása, a pártközeli vállalkozók, barátok és családtagok lecserélése csakis ár/érték arány alapján meghozott szakmai döntésekre, a közbeszerzések céljának világos, egyértelmű kommunikációja a választók és adófizetők felé.

KIINDULÁSI PONTOK

Ami ma zajlik a korrupció elleni fellépés terén az legfeljebb a "talpas" közszolgákra terjed ami nem célozza a valódi döntéshozókat, korrupt politikusokat és háttérembereket. Ezzel szemben ma egyre kevésbé jellemző a közigazgatásban, közigazgatási szolgáltatásokban (a "hivatalokban") alsóbb szinteken a korrupció. Ez alól kivétel a hálapénz és az ügyeknek a személyes kapcsolatokon keresztül történő intézése, de egyrészt nem ezek teszik ki a korrupció nagy részét, másrészt rendkívül elaprózottak és nehéz / nem hatékony fellépni ellenük, valamint kulturálisan nagyon mélyen beágyazódtak (nem is tekintik ezeket a társadalom korrupciónak). Ettől függetlenül természetesen kezelhetők, csak lassan, több oldalról megtámogatva.

különbséget érdemes tenni a "pontszerű" (egy-egy személyhez/esethez kötődő) és a között a rendszerszerű korrupció között ami ma Magyarországon van, nevezzük, "állami vagy állami szintre emelt" korrupciónak. Az előbbi esetén van két szereplő, melyek egyikének sem érdeke, hogy akciójuk kitudódjon, sőt, mindkettő ellenérdekelt. „pontszerű” korrupció esetében tehát összességében a széles értelemben vett ösztönzők átalakítására érdemes helyezni a hangsúlyt, ezáltal lehet várni a változást. A rendszerszerű, "állami vagy állami szintre emelt" korrupció esetében valójában nincsenek ilyen eszközök, illetve teljesen felesleges ilyenek eredményességében bízni. Ott vélhetően az egyetlen terápia a rendszer leváltása.

JAVASLATOK A KORRUPCIÓ

A korrupció elleni fellépésben egyik oldalról a kialakulásának megelőzésére (i), másrészt a már megtörtént korrupcióval kapcsolatban a „hallgatás ördögi körének” megtörésére kell helyezni a hangsúlyt (ii).

i) Megelőzés:

Pártfinanszírozás: átlátható, a jelenleginél magasabb összegek, melyek nem teszik érdekeltté a pártokat a korrupciós csatornák működtetésében, vállalkozói körök szívesség-alapú becsatolásában a pénzügyeikbe, ugyanakkor emelhető akár 2 millió Forintra is pl. az egyéni képviselőkre költött összeg; ha a pártok az átláthatóság, igazolhatóság követelményét megszegik, végső soron akár megszüntetésük, vagy teljes költségvetési támogatásuk leállítása is legyen lehetséges.

Vagyonnyilatkozat: a jelenleg hatályos jogszabályok teljes mellőzése miatt elvárható, hogy azon képviselők, akik hiányosan nyilatkoznak vagyonukról, mentelmi joguk azonnal felfüggesztésével és büntetőjogi-adójogi vizsgálattal szembesüljenek már 1 millió Forintos „tévedés” esetén is. A képviselőkre érvényes szabályokat kell alkalmazni a közigazgatás vezetésével kapcsolatban is (állami vezetők). Elvárható a képviselőktől az is, hogy vállalják, sem ők, sem családtagjaik nem nyerhetnek közpénzt cégek és rokonok révén, amíg hivatalban vannak.

Az adóforintokkal való felelősségteljes gazdálkodás alapja a költségvetési gazdálkodás: a kötelezettség vállalás, érvényesítés, utalványozás, ellenjegyzés funkciók szétválasztása. Ezért különösen fontos az adott ágazatban bizonyos, egymással gyakran ellenérdekelt és így potenciálisan egymást "felügyelő" funkciókat (szabályozás, szolgáltatásnyújtás, finanszírozás, ...) betöltő egységek külön intézménybe/szervezeti egységbe telepítése – jelen pillanatban nálunk ezzel pontosan ellenkező folyamatok láthatók (ld. OEP).

Teljes átláthatóság megkövetelése a közpénzen, közpénzből működő közigazgatások, de magánvállalkozások, sőt magánszemélyek esetében is. Tehát a közbeszerzések, illetve bárminemű állami támogatás esetében a „részvétel” feltétele a nyilvánosság számára történő legszélesebb átláthatóság biztosítása. Az átláthatóság kialakítása végett ezért minden állami szerződést nyilvánosságra kell hozni, minden polgárnak lehetőséget kell biztosítani (kivéve: nemzetbiztonsági/honvédelmi iratok), a sajtót, civil szervezeteket folyamatosan informálni kell a közbeszerzésekről, digitális adatbázist kell működtetni, ahol a döntések visszakereshetők.

A közbeszerzéssel, illetve a közbeszerzési joggal kapcsolatban érdemes kiemelni, hogy ezzel kapcsolatban a legnagyobb kihívás a verseny biztosítása (és így az árak kordában tartása), valamint a lebonyolítás/megvalósulás hatékonysága közötti átváltás megfelelő kezelése mind magára a közbeszerzésre, mind annak tárgya megvalósulására érve. Ezek egyik véglete a sokszereplős „bárki bárhol indulhat” elve, mely során jellemzőbb a projektek idővesztése nagyobb spórolást elérve, a másik az „egy szállító” modell, ahol a kiválasztott induló befér a költségvetési keretekbe, de nincs verseny. A legnehezebb az optimum megtalálása, de a fő szempont változatlanul az átláthatóság biztosítása.

Közszolgáltatásokban, ill. közigazgatási szolgáltatások esetében (hálapénz, ...) egyrészt a "társadalmi érzékenyítés"-sel, másrészt a megfelelő színvonalú, megfelelően szervezett (pl. egészségügyben a közösségi infrastruktúra magánhasználatát szerződéses keretek közé terelve; szintén egészségügyben a társadalombiztosításban járó alapszolgáltatási csomag

definiálását követően az alapon felüli igények fizetővé tétele), menedzselt szolgáltatásokon (pl.: minőségértékelés/-irányítás, kontroll, ellenőrzés) keresztül lehet javítani.

A közigazgatásban, közszolgáltatásokban dolgozók érzékenyítését, a követendő - ex-ante, ex-post - eljárások definiálását és propagálását célzó integritás-erősítő lépéseket természetesen továbbra is folytatni kell. Hasonlóan, erőteljes társadalmi érzékenyítési kampányt kell indítani a korrupció minden formájával szemben.

ii) A korrupció felszínre kerülésének támogatása:

Jogsabályi ösztönzőket kell beépíteni a gazdasági szereplők életébe, hogy valamely „belső” résztvevőn keresztül érje meg jobban a "kilépés", mint a benmaradás a korrupciós/kartellező szisztémákból. Mindebben a Gazdasági Versenyhivatal (GVH) szerepét javítani, erősíteni kell, nyilvánvalóan pártfüggetlen személyekkel működtetve, akik nem kötődnek pártokhoz a ma ismert alapon.

A hatóságok tudomására kerülést másrészt erősíteni szükséges a „kívülállókon keresztül” - itt ma a legnagyobb kérdés a feljelentővédelem javítása, illetve a megfelelő ösztönzés.

A közbeszerzésekkel kapcsolatban a Közbeszerzési Döntőbizottság szerepének tárgyalása megkerülhetetlen. Korábban már többször felmerült az Bírósági szervezetbe rendelése. A vele szembeni jelenlegi kihívás, hogy bár nem a Kormány, hanem a Parlament alá rendelt intézmény, de a teljes függetlenség hiánya miatt gyakran vetül a politikai részrehajlás árnyéka döntéseire.

Végül, a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal (KEHI), az Állami Számvevőszék (ÁSZ), a Nyomozóhatóság és az Ügyészség szerepe egy jogállamban kiemelkedő volna, de ezek jelen pillanatban inkább építőkövei, nem ellenségei a korrupciónak, így teljes átalakításuk – ide értve a pártkatonák azonnali eltávolítását - elkerülhetetlen.

ÖSSZEFOGLALÁS

Mind a Fidesz, mind a baloldali pártjai érdekeltek voltak és maradnak a mindent átszövő korrupciós mechanizmusok fenntartásában, mert ez szolgálja legjobban nem ritkán tízezer fölötti tagságuk pozíciókba segítését és pártkasszáik feltöltését. Ezen felül vállalkozói köreik, holdudvaruk is sokkal jobban jár a nagy állam, átláthatatlan közbeszerzések, bonyolult, vagy épp egyszerűen adott cégekre írt jogszabályok tömegével. Ha ezen nem változtatunk, végleg elveszhet a remény, hogy Magyarország felzárkózhat a sikeres nemzetekhez. Az egyetlen megoldás a PKP szerint, ha minél hamarabb, minél nagyobb választói támogatással kezdünk neki a korrupció felszámolásának, ebben a munkában pedig nem leszünk tekintettel sem a bal-, sem a jobboldali politikusok aknamunkájára. Ha lehetőséget kapunk rá, minden erőnkkel az eddig ismertek ellenkezőjét fogjuk véghez vinni.